

## VI. TRANSPORT VA ALOQA

Mustaqillik yillarida transport va kommunikatsiya tizimini strategik rivojlantirish bo'yicha katta ishlar amalga oshirildi.

Mamlakatimizda yaratilgan samarali transport tizimi tashqi iqtisodiy aloqalarni rivojlantirish va boshqa mamlakatlar bilan integratsiyalashuv omilidir.

**Yuk tashish.** 2023-yil yanvar-dekabr oylarida avtomobil transporti tomonidan 50,5 mln. tonna yuk tashilgan bo'lib, o'sish sur'ati 2022-yilning yanvar-dekabr oylariga nisbatan 102,5 % ni tashkil qildi.

Yuk aylanmasi avtomobil transporti turlari tomonidan 1 138,2 mln. t-km.ni tashkil etdi va 2022-yilning yanvar-dekabr oylariga nisbatan o'sish sur'ati 104,8 % ni tashkil qildi.

### **Avtomobil transportida yuk tashish va yuk aylanmasi**

*(2023-yilning yanvar-dekabr holatiga)*

	<i>2023-yil yanvar-dekabr</i>	<i>2022-yilning yanvar-dekabr nisbatan % hisobida</i>
Tashilgan yuk, <i>mln. t.</i>	50,5	102,5
Yuk aylanmasi, <i>mln. t-km</i>	1 138,3	104,8

Yakka tartibdagi tadbirkorlarning avtomobil transportida yuk aylanmasining o'sish sur'ati 2022-yilning yanvar-dekabr oylariga nisbatan 106,2 % ni tashkil etdi va 495,7 mln. t-km.ga yetdi. Yuk aylanmasining umumiy hajmida xususiy yuk tashuvchilarning ulushi 80,2 % ni tashkil etdi (2022-yilning yanvar-dekabr oylarida 101,8 % ni tashki qilgan edi).

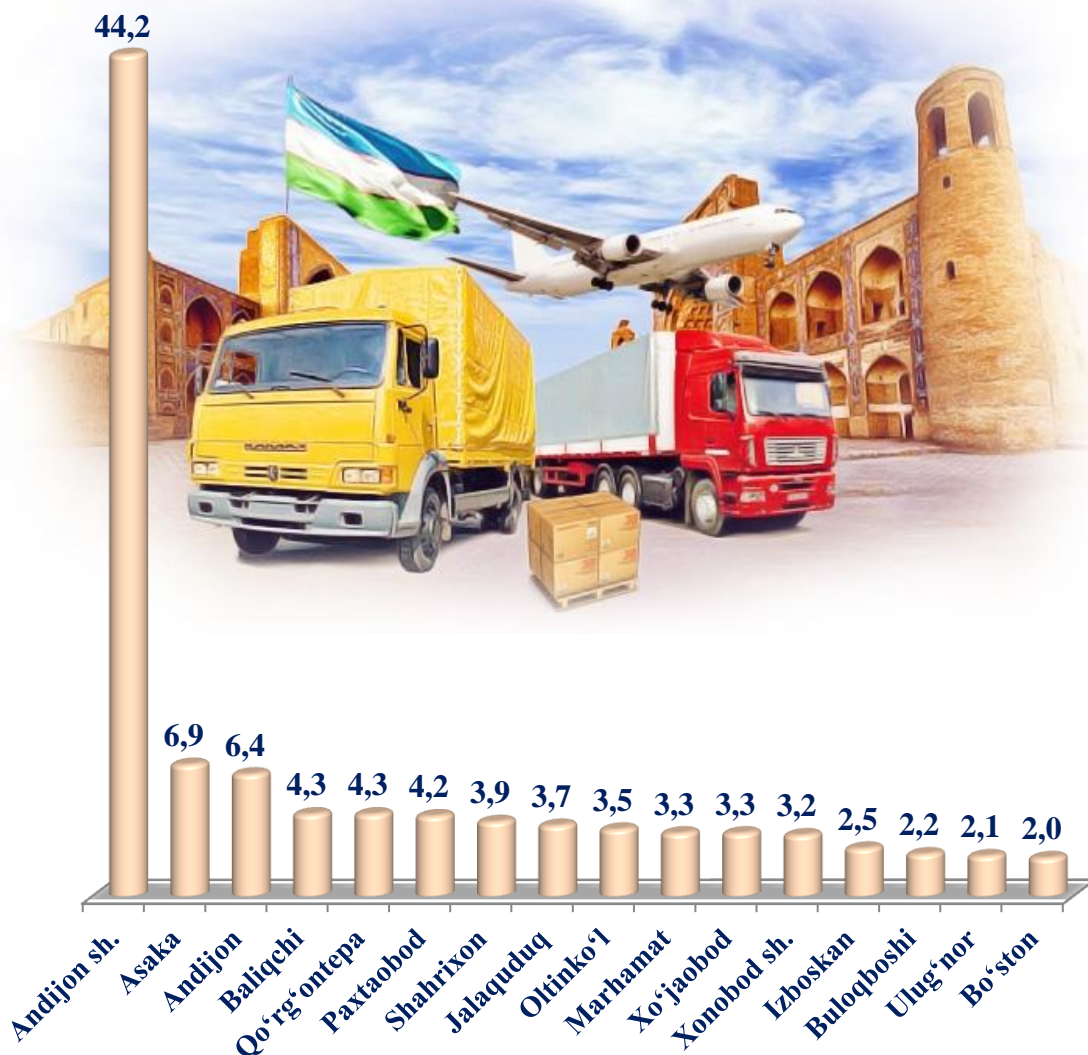
Andijon viloyatining shahar va tumanlari kesimida tashilgan yuk bo'yicha yetakchi o'rinni Andijon shahri (22 342,9 ming tonna) egalladi. Shu bilan birga, eng yuqori ko'rsatkichlar Asaka (3 505,1 ming t) va Andijon (3 220,3 ming tonna) tumanlarida kuzatildi.

**Shahar va tumanlar kesimida yuk tashish, ming tonna**  
(2023-yilning yanvar-dekabr holatiga)

	<i>Jami tashilgan yuk ming tonna</i>	<i>2022-yilning yanvar-dekabrga nisbatan % hisobida</i>	<i>jamiga nisbatan ulushi, % hisobida</i>
<b>Viloyat bo'yicha:</b>	<b>50 553,3</b>	<b>102,5</b>	<b>100,0</b>
<i>shaharlar:</i>			
Andijon	22 342,9	103,6	44,2
Xonobod	1 610,0	101,1	3,2
<i>tumanlar:</i>			
Andijon	3 220,3	102,4	6,4
Asaka	3 505,1	102,8	6,9
Baliqchi	2 189,1	101,0	4,3
Bo'ston	1 003,1	100,3	2,0
Buloqboshi	1 123,1	101,1	2,2
Jalalquduq	1 864,5	101,3	3,7
Izboskan	1 277,1	101,4	2,5
Qo'rg'ontepa	2 159,5	102,3	4,3
Marhamat	1 678,8	101,8	3,3
Oltinko'l	1 775,4	101,6	3,5
Paxtaobod	2 141,1	102,0	4,2
Ulug'nor	1 046,8	100,2	2,1
Xo'jaobod	1 663,5	101,2	3,3
Shahrixon	1 953,0	102,2	3,9

Ko'rsatilgan yuk tashishda yuqori bo'lmagan ko'rsatkichlar Bo'ston (1 003,1ming tonna) va Ulug'nor (1 046,8 ming tonna) tumanlari hissasiga to'g'ri keldi.

**Tashilgan yukning umumiy hajmida shahar va tumanlarning ulushi, % da**  
(2023-yil yanvar-dekabr)



Hududlar bo'yicha tashilgan yukning yuqori ulushi bo'yicha yetakchi o'rinni Andijon (44,2 %) shahri egalladi. Shu bilan birga Asaka (6,9 %) va Andijon (6,4 %) tumanlarida kuzatildi.

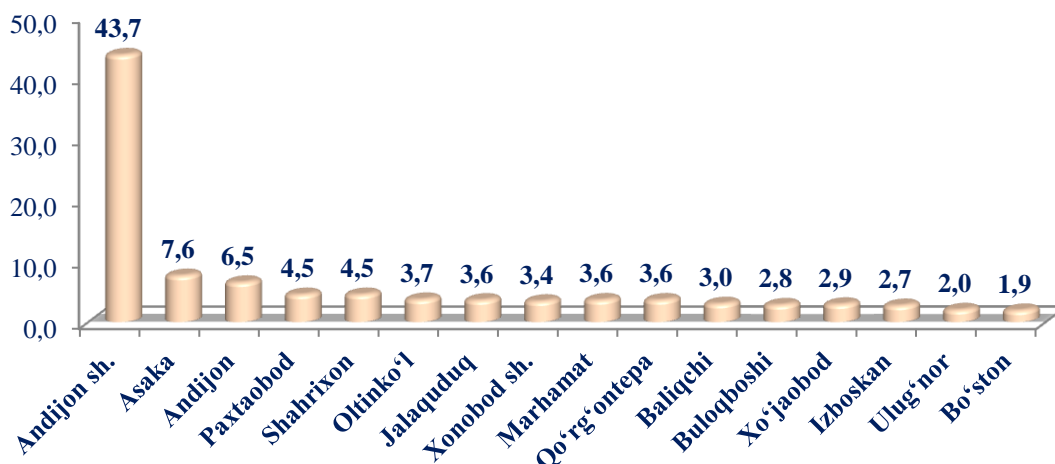
Viloyatning yuk aylanmasi hajmida yetakchi o'rinni Andijon shahri (497 896,8 ming tonna-km) egalladi. Shu bilan birga eng yuqori ko'rsatkich Asaka (86 654,4 ming tonna-km), Andijon (74 225,6 ming tonna-km) tumanlarida kuzatildi.

**Shahar va tumanlar kesimida yuk aylanmasi, ming tonna-km**  
(2023-yilning yanvar-dekabr holatiga)

	<i>ming tonna-km</i>	<i>2022-yilning yanvar-dekabrga nisbatan % hisobida</i>	<i>jamiga nisbatan ulushi, % hisobida</i>
<b>Viloyat bo'yicha:</b>	<b>1 138 325,3</b>	<b>104,8</b>	<b>100,0</b>
<i>shaharlar:</i>			
Andijon	497 896,8	105,7	43,7
Xonobod	39 163,4	103,5	3,4
<i>tumanlar:</i>			
Andijon	74 225,6	104,8	6,5
Asaka	86 354,4	105,2	7,6
Baliqchi	33 846,1	103,4	3,0
Bo'ston	21 375,3	102,7	1,9
Buloqbooshi	32 427,2	103,5	2,8
Jalaquduq	40 623,4	103,7	3,6
Izboskan	30 911,3	103,8	2,7
Qo'rg'ontepa	40 704,1	104,7	3,6
Marhamat	40 778,5	104,2	3,6
Oltinko'l	42 145,5	104,0	3,7
Paxtaobod	51 071,7	104,4	4,5
Ulug'nor	23 167,3	102,6	2,0
Xo'jaobod	32 756,9	103,6	2,9
Shahrixon	50 877,8	104,6	4,5

Ko'rsatilgan yuk aylanmasidagi yuqori bo'lmagan tonna-km quyidagi Bo'ston (21 375,3 ming tonna-km) va Ulug'nor (23 167,3 ming tonna-km) tumanlari hissasiga to'g'ri keldi.

**Tashilgan yuk aylanmasining umumiy hajmida hududlarning ulushi, % da**  
(2023-yil yanvar-dekabr)



Hududlar boʻyicha tashilgan yuk aylanmasining yuqori ulushi boʻyicha yetakchi oʻrinni Andijon (43,7 %) shahri egalladi. Shu bilan birga Asaka (7,6 %) va Andijon (6,5 %) tumanlarida kuzatildi.

Aholiga, shu jumladan, iqtisodiyotning barcha sohasida faoliyat koʻrsatayotgan ishchi-xizmatchilarga, oʻquv muassasalarida taʼlim olayotgan oʻquvchi va talabalarga yuqori sifatli transport xizmatini koʻrsatish, avtomobil transporti oldida turgan eng muhim masaladir. Bugungi kunda hech bir fuqaro harakatini (bir manzildan boshqa bir manzilga borishni) transportsiz tasavvur etib boʻlmaydi.

**Yoʻlovchi tashish.** 2023-yilning yanvar-dekabr oylarida avtomobil transportining barcha turlari tomonidan 737,8 mln. kishi tashilgan boʻlib, bu koʻrsatkich oʻtgan yilning shu davriga nisbatan 100,8 % ni tashkil etdi. Yoʻlovchi tashish aylanmasining ushbu davrda oʻsish surʼati 104,2 % ga yetib 13 277,2 mln. yoʻlovchi-km.ni tashkil qildi.

**Avtomobil transport yoʻlovchi tashish va yoʻlovchi aylanmasi**

	2023-yil yanvar-dekabr	2022-yilning yanvar-dekabr nisbatan % hisobida
<b>Transportda tashilgan yoʻlovchilar,</b> <i>mln. kishi</i>	737,8	100,8
<b>Yoʻlovchi aylanmasi, mln. yoʻlovchi-km</b>	13 277,2	104,2

Jami avtomobil transportidagi yoʻlovchi aylanmasi 2022-yil yanvar-dekabr oylariga nisbatan 104,2 % ga yetdi va 13 277,2 mln. yoʻlovchi-km.ni tashkil qildi.

Viloyatning tuman, shaharlari boʻyicha tashilgan yoʻlovchi boʻyicha yetakchi oʻrinni Andijon (5 676719,2 ming kishi) shahri egalladi. Shu bilan birga, eng yuqori koʻrsatkichlar Asaka (1 444 140,4 ming kishi), Andijon (802 004,7 ming kishi) tumanlarida kuzatildi.

**Hududlar kesimida yo‘lovchi tashish, ming kishi**  
(2023-yil yanvar-dekabr holatiga)

	<i>ming kishi</i>	<i>2022-yilning yanvar-dekabr nisbatan % hisobida</i>	<i>jamiga nisbatan ulushi, % hisobida</i>
<b>Viloyat bo‘yicha:</b>	<b>737 775,7</b>	<b>100,8</b>	<b>100,0</b>
<i>shaharlar:</i>			
Andijon	314 756,9	102,0	42,7
Xonobod	18 604,4	100,2	2,5
<i>tumanlar:</i>			
Andijon	44 585,7	101,2	6,0
Asaka	73 393,0	101,2	9,9
Baliqchi	24 426,6	97,3	3,3
Bo‘ston	9 968,3	96,7	1,4
Buloqbohi	15 071,6	100,2	2,0
Jalaquduq	28 901,2	100,5	3,9
Izboskan	30 550,1	100,8	4,1
Qo‘rg‘ontepa	36 494,8	97,9	4,9
Marhamat	23 341,4	101,0	3,2
Oltinko‘l	23 301,3	100,7	3,2
Paxtaobod	27 906,0	101,2	3,8
Ulug‘nor	17 431,9	97,2	2,4
Xo‘jaobod	24 572,0	97,4	3,3
Shahrixon	24 470,5	101,4	3,3

Ko‘rsatilgan yo‘lovchi tashishda nisbatan uncha yuqori bo‘lmagan ko‘rsatkichlar, Bo‘ston (9 968,3 ming kishi) va Buloqbohi (15 071,6 ming kishi) tumanlari hissasiga to‘g‘ri keldi.

**Tashilgan yo'lovchining umumiy hajmida hududlarning ulushi, % da**  
(2023-yil yanvar-dekabr)



Shahar va tumanlar kesimida tashilgan yo'lovchining yuqori ulushi bo'yicha yetakchi o'rinni Andijon (42,7 %) shahri egalladi. Shu bilan birga Asaka (9,9 %) va Andijon (6,0 %) tumanlarida kuzatildi.

Viloyatning yo'lovchi aylanmasi hajmida yetakchi o'rinni Andijon shahri (5 676,7 mln. yo'lovchi-km) egalladi. Shu bilan birga eng yuqori ko'rsatkich Asaka (1 444,1 mln. yo'lovchi-km) va Andijon (802,0 mln. yo'lovchi-km) tumanlarida kuzatildi.

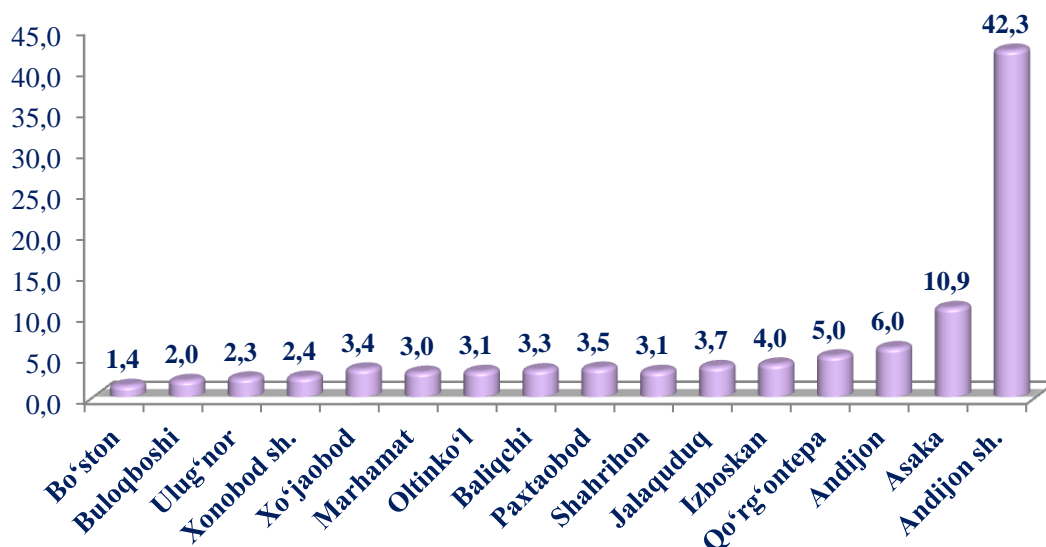
**Shahar va tumanlar kesimida yo‘lovchi aylanmasi, mln. yo‘lovchi-km**  
(2023-yil yanvar-dekabr holatiga)

	<i>mln yo‘lovchi-km</i>	<i>2022-yilning yanvar-dekabr nisbatan % hisobida</i>	<i>jamiga nisbatan ulushi, % hisobida</i>
<b>Viloyat bo‘yicha:</b>	<b>13 277,3</b>	<b>104,2</b>	<b>100,0</b>
<i>shaharlar:</i>			
Andijon	5 676,7	106,2	42,8
Xonobod	324,1	101,9	2,4
<i>tumanlar:</i>			
Andijon	802,0	104,6	6,0
Asaka	1 444,1	104,7	10,9
Baliqchi	440,7	100,8	3,3
Bo‘ston	184,8	101,6	1,4
Buloqboshi	259,0	101,2	2,0
Jalaquduq	493,7	102,5	3,7
Izboskan	536,3	102,9	4,0
Qo‘rg‘ontepa	658,3	102,4	5,0
Marhamat	400,5	101,9	3,0
Oltinko‘l	410,6	103,0	3,1
Paxtaobod	468,0	102,3	3,5
Ulug‘nor	311,4	100,2	2,3
Xo‘jaobod	453,6	102,1	3,4
Shahrixon	413,4	103,1	3,1

Ko‘rsatilgan yo‘lovchi aylanmasidagi uncha yuqori bo‘lmagan yo‘lovchi-km Ulug‘nor (311,4 mln. yo‘lovchi-km) va Buloqboshi (259,0 mln. yo‘lovchi-km) tumanlari hissasiga to‘g‘ri keldi.

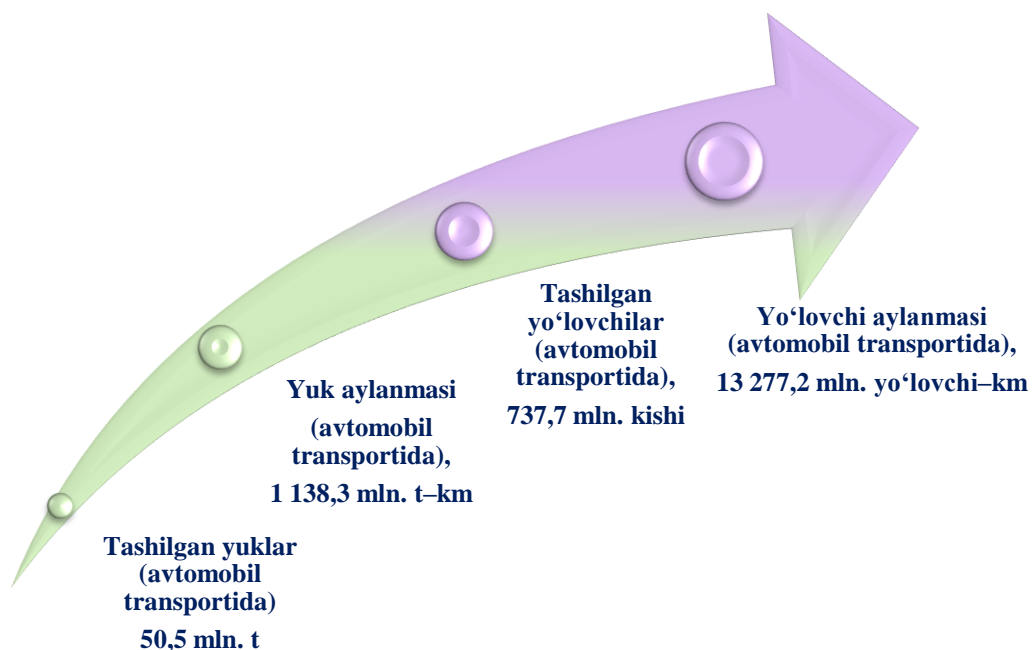


**Tashilgan yo‘lovchi aylanmasining umumiy hajmida  
hududlarning ulushi, % da**  
(2023-yil yanvar-dekabr)



Shahar va tumanlar kesimida yo‘lovchi aylanmasining yuqori ulushi bo‘yicha yetakchi o‘rinni Andijon (42,8 %) shahri egalladi. Shu bilan birga Asaka (10,9 %) va Andijon (6,0 %) tumanlarida kuzatildi.

**Avtomobil transportida yuk tashish, yuk aylanmasi,  
yo‘lovchi tashish va yo‘lovchi aylanmasi**  
(2023-yil yanvar-dekabr oylarida)



## TATISTIK KO'RSATKICHLARGA IZOHLAR

**Umumiy foydalanishdagi avtomobil transporti** – aholini va iqtisodiyotni barcha tarmoqlarining yo'lovchilar, bagajlar va yuklar, shu jumladan, pochталarni avtomobillarda tashishga bo'lgan ehtiyojlarini tijorat asosida ta'minlovchi transport.

**Avtotransport vositalari** – yo'lovchilar, bagajlar, yuklar tashishga hamda maxsus ishlarni bajarishga mo'ljallangan avtomobillar, shatakchi-avtomobillar, tirkama va yarim tirkamalar.

**Yo'lovchi avtomobili** – o'zining tuzilishi va jihozlanishi jihatidan yo'lovchilar va bagajlarni tashishga mo'ljallangan, zarur qulaylik va xavfsizlik bilan ta'minlangan avtomobil.

**Yuk avtomobili** – yuklarni tashishga mo'ljallangan, qattiq ramali mexanik yo'l transporti vositasi; yuk avtotransporti vositalari foydalanish xarakteri va konstruktiv xususiyatlaridan kelib chiqqan holda umumiy va ixtisoslashtirilgan vositalarga bo'linadi.

**Avtobus, mikroavtobus** – yo'lovchilarni tashishga mo'ljallangan va haydovchi o'rnini hisobga olmaganda sakkiztadan ortiq o'tirish o'rindig'iga ega bo'lgan, qattiq ramali mexanik yo'l transporti vositasi.

**Yengil avtomobil** – haydovchi o'rnini hisobga olmaganda, sig'imi sakkiz kishigacha bo'lgan yo'lovchi avtomobili. Yengil avtomobillar soniga pochta tashishga mo'ljallangan, sanitariya va boshqa maxsus yengil avtomobillar qo'shilmaydi.

**Tashilgan yuklar (yuk tashish hajmi)** – yuk avtomobillarida, shu jumladan avtotirkamalarda, tashilgan yuklar miqdori har bir qatnov uchun yukning tara yoki konteynerlar og'irligini hisobga olgan holdagi haqiqiy og'irligi bo'yicha aniqlanadi (tonnada o'lchanadi). Tashilgan yuk hajmini avtomobilning texnik tavsifnomasida ko'rsatilgan yuk ko'tarish qobiliyati bo'yicha aniqlash, faqatgina tashilgan yukning haqiqiy og'irligi to'g'risidagi ma'lumotlar bo'lmagan hollardagina amalga oshirilishi mumkin. Umumiy foydalanishdagi transportlarning barcha turlari uchun (avtotransportdan tashqari) tashilgan yuklarning hajmi jo'natish vaqtida ko'rsatilgan.

**Yuk aylanmasi** – transportning yuk tashish bo'yicha ish hajmi. O'lchov birligi tonna-kilometr hisoblanadi. Transportning yuk aylanmasi tashilayotgan yukning har bir jo'natmasi og'irligini uni tashish masofasiga ko'paytmasining yig'indisi orqali aniqlanadi.

**Tashilgan yo'lovchilar** – ma'lum vaqt davomida avtomobil vositalarida turli qatnov turlari bo'yicha tashilgan yo'lovchilar soni (statistik kuzatuv birligi bo'lib yo'lovchi-qatnovi hisoblanadi).

**Yo'lovchi aylanmasi** – transportning yo'lovchi tashish bo'yicha ish hajmi. O'lchov birligi yo'lovchi-kilometr hisoblanadi. Har bir tashish bo'yicha yo'lovchilar sonini tashish masofasiga ko'paytmasini yig'indisi orqali aniqlanadi. Qatnov turlari va boshqa belgilar bo'yicha alohida hisoblanadi.